

Ústřední komise fyzikální olympiády České republiky
Úlohy krajského kola 58. ročníku FO
kategorie C

1. Vrh koulí

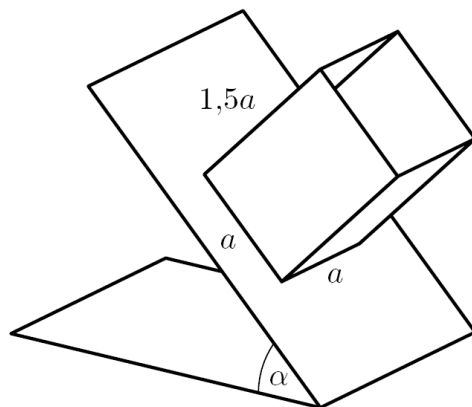
Koule opouští ruku vrhače ve výšce $h = 2,0$ m nad okrajem kruhu počáteční rychlostí $v_0 = 14,0$ m $\cdot$ s⁻¹ pod úhlem $\alpha = 40^\circ$ vzhledem k vodorovné rovině.

- Kdy se bude koule nacházet ve výšce $H = 4,5$ m?
- Do jaké vzdálenosti koule doletí?
- Určete velikost a směr rychlosti dopadu koule.

Odpor vzduchu zanedbejte. Tíhové zrychlení $g = 9,81$ m $\cdot$ s⁻². Řešte nejprve obecně, pak pro číselné hodnoty.

2. Stabilita nádoby

Nádoba z tvrdého plechu má tvar hranolu se dnem tvaru čtverce o straně a , boční stěny mají výšku $1,5a$. Nádobu postavíme na nakloněnou rovinu tak, že hrany nádoby jsou rovnoběžné se spádnicí, nebo k ní kolmé, a úhel sklonu nakloněné roviny α zvětšujeme. Součinitel statického tření mezi nakloněnou rovinou a plechem je $f = 1,3$. Určete, při jakém úhlu sklonu nakloněné roviny se stojící nebo ležící nádoba skácí, když:

Obr. 1

- Nádoba stojí na dnu tvaru čtverce (obr. 1),
- nádoba leží na boku se dnem blíže k dolnímu konci nakloněné roviny,
- nádoba stojí tak, že dno tvaru čtverce je nahoře,
- nádoba leží na boku se dnem blíže k hornímu konci nakloněné roviny.

3. Náledí

Martin jde do školy po cestě, která je kvůli náledí hladká tak, že součinitel tření mezi jeho botami a cestou je $f_1 = 0,10$. Přejde k silnici, která má šířku $L = 10$ m a je téměř dokonale hladká. Martin usoudí, že se musí rozběhnout alespoň rychlostí $v_0 = 4,0$ m $\cdot$ s⁻¹, pak že na druhou stranu silnice doklouže. Vráť se proto zpátky a rozběhne se tak, aby měl na kraji silnice rychlost v_0 .

- Do jaké vzdálenosti s od silnice se musí Martin vrátit a jakou nejmenší dobu t_1 bude Martin potřebovat k tomu, aby se vrátil a rozběhem získal rychlost v_0 ?
- Jakou dobu t_2 bude Martinovi trvat klouzání přes silnici, je-li na ní součinitel tření mezi botami a silnicí $f_2 = 0,050$?
- Jakou nejvyšší hodnotu f_3 může mít součinitel tření mezi botami a silnicí, aby Martin při dané počáteční rychlosti doklouzal až na protější okraj silnice?

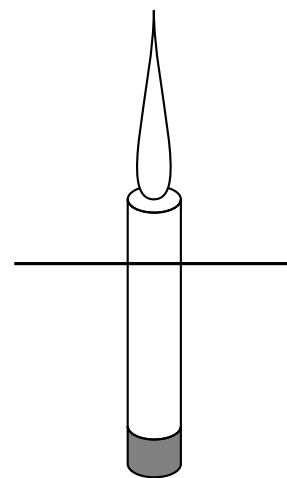
Řešte nejprve obecně, pak pro dané hodnoty. Tíhové zrychlení $g = 9,81 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$.

4. Svíčka na vodě

K parafínové svíčce o hmotnosti $m_1 = 112,2 \text{ g}$, hustotě $\rho_1 = 0,89 \text{ g} \cdot \text{cm}^{-3}$ a průměru $d = 47,2 \text{ mm}$ je zdola přilepena hliníková destička tvaru válce o stejném průměru, hmotnosti $m_2 = 10,5 \text{ g}$ a hustotě $\rho_2 = 2,700 \text{ g} \cdot \text{cm}^{-3}$. Svíčku postavíme na vodu a zapálíme. Víme, že každou hodinu se zmenší hmotnost svíčky o $5,0 \text{ g}$. Hustota vody $\rho_v = 1,000 \text{ g} \cdot \text{cm}^{-3}$.

- Jaká je hloubka ponoru svíčky h při jejím zapálení?
- Jaká byla na počátku délka parafínové části svíčky h_1 a jaká je výška hliníkové destičky h_2 ?
- Za jak dlouho bude voda sahat k hornímu okraji svíčky?
- Podrobně popište stav soustavy po 15 hodinách.

Řešte obecně, pak pro dané číselné hodnoty.

Obr. 2